

TARİHİ BAHÇELER: FLORANSA TÜZÜĞÜ, 1982, ICOMOS, IFLA, ULUSLARARASI TARİHİ BAHÇELER KOMİTESİ

(The Florence Charter: Historic Gardens, 1982, ICOMOS, IFLA, International Committee For Historic Gardens)

ICOMOS tarafından Aralık 1982 tarihinde kabul edilmiştir.

ÖNSÖZ

Floransa'da 21 Mayıs 1981 tarihinde toplanan Tarihi Bahçeler ICOMOS-IFLA Uluslararası Komitesi o şehrin adını taşıyacak tarihi bahçelerin muhafaza edilmesi hakkında bir tüzük oluşturmaya karar vermiştir. Şu anki Floransa Tüzüğü taslağı Komite tarafından hazırlanmış ve 15 Aralık 1982 tarihinde ilgili belirli alanı kapsayan Venedik Tüzüğü'ne bir ek olarak ICOMOS tarafından kayıt edilmiştir.

TANIMLAR VE AMAÇLAR

Madde 1

“Tarihi bir bahçe, tarihi veya sanatsal bakış açısından kamuya faydalı mimari bahçivanlıkla ilgili bir kompozisyonudur.” Bu sıfatla, bir anıt olarak ele alınacaktır.

Madde 2

“Tarihi bahçe, bileşenleri öncelikle bitkisel ve bu nedenle canlı olan mimari bir kompozisyonudur, bunun anlamı dayanıksız ve yenilenebilir olmalarıdır.” Böylece görünüşü mevsim döngüsü, doğanın gelişimi ve çürümesi ile, onun kalıcı olarak değişmeden kalmasını isteyen sanatçı ve zanaatkarların arzusu arasındaki sürekli dengeyi yansıtmaktadır.

Madde 3

Bir anıt olarak, tarihi bahçe Venedik Tüzüğü ruhuyla uyum içinde muhafaza edilmelidir. Ancak, bu yaşayan bir anıt olduğundan, muhafaza edilmesi Mevcut tüzüğün konusu olan belirli kurallarla yönetilmelidir.

Madde 4

Tarihi bahçenin mimari kompozisyonu, aşağıdakileri içermektedir:

- Planı ve topoğrafyası.
- Bitkileri; buna türleri, oranları, renk şemaları, aralıkları ve nispi yükseklikler dahildir.
- Yapısal ve dekoratif özellikleri.
- Suyu, akarsu veya gökyüzünü yansıtan durgun su.

Madde 5

Medeniyet ve doğa arasındaki doğrudan benzerliğin ifadesi olarak, tefekkür ve dinlenmenin hoş gittiği uygun bir yer olarak bahçe; idealleştirilmiş bir dünya imajının evrensel anlamını, sıfat anlamında bir “cennet”i ve yine bir kültüre, bir stile, bir çağa ve sıkça yaratıcı bir sanatçının orijinalliğine bir tanıklık kazandırmaktadır.

Madde 6

“Tarihi bahçe” terimi ister özgün ister “çevre düzenleme şeklinde ” olsun, küçük bahçelere ve büyük parklara eşit bir şekilde uygulanabilir.

Madde 7

Ayrılmaz bir bileşeni olması durumunda bir binayla ilişkili olsun veya olmasın, tarihi bahçe şehre ait veya kırsal, yapay veya doğal olsun olmasın kendi özel çevresinden soyutlandırılmaz.

Madde 8

Tarihi bir site hatırlanabilir bir rolle ilişkili özgün bir manzaradır, örneğin, başlıca bir tarihi olay: iyi bilinen bir halk hikayesi, destansı bir dövüş; veya ünlü bir resim konusu.

Madde 9

Tarihi bahçelerin muhafaza edilmesi onların tanımlanmasına ve listelenmesine bağlıdır. Birkaç eylem türü gerektirirler, bunlar ismen sürdürme, koruma ve onarımdır. Belirli durumlarda, yeniden inşa tavsiye edilebilir. Tarihi bir binanın gerçekliği, değişik kısımlarının tasarımına ve ölçeğine olduğu kadar, dekoratif özelliklerine ve tesisat seçimi ya da kısımlarının her birisi için benimsenen inorganik malzemelere de bağlıdır.

SÜRDÜRME, KORUMA, RESTORASYON, YENİDEN İNŞA

Madde 10

Tarihi bir bahçenin veya herhangi bir kısmının her sürdürme, koruma, onarım veya yeniden inşa çalışmasında, bileşen özelliklerinin hepsiyle eş zamanlı olarak ilgilenilmelidir. Değişik operasyonları izole etmek bütünün birliğine zarar verir.

SÜRDÜRME VE KORUMA

Madde 11

Tarihi bahçelerin devamlılığının sağlanması, üstün öneme sahiptir. Başlıca malzeme bitkisel olduğundan, bahçenin değişmeyen bir koşulda muhafaza edilmesi hem gerektiğinde acil değişimleri, hem de belirli aralıklarla yenilemeye dair uzun vadeli bir programı gerektirmektedir (temiz orman açma ve olgun örneklerle yeniden yetiştirme).

Madde 12

Belirli aralıklarla değiştirilecek bu ağaç, çalı, bitki ve çiçek türleri, her bitki bilimi ve bahçivanlıkla ilgili bölgede oluşturulan ve kabul edilen uygulamaya göre ve ilk olarak yetişen türleri tespit etmek ve onları muhafaza etmek amacıyla seçilmelidir.

Madde 13

Tarihi bahçenin dâhili bir kısmını oluşturan kalıcı veya taşınabilir mimari, heykelcilikle ilgili veya dekoratif özellikler sadece bu, onların korunması veya onarımı için gerekli olduğunda kaldırılmalı veya yeri değiştirilmelidir. Bu gibi her tehdit edilen özelliğin kaldırılması veya onarımı Venedik Tüzüğü prensipleriyle uyumlu olarak yürürlüğe konulmalı ve her tam değiştirme tarihi belirtilmelidir.

Madde 14

Tarihi bahçe uygun çevrelerde muhafaza edilmelidir. Ekolojik dengeyi tehlikeye atacak, fiziksel çevreye her değişim yasaklanmalıdır. Bu uygulamalar dâhili veya harici (drenaj çalışmaları, sulama sistemleri, yollar, araç parkları, kapıcılık kolaylıkları, ziyaretçilerin letafetleri vs.) bütün altyapı görünümüne uygulanabilir.

RESTORASYON VE YENİDEN İNŞA

Madde 15

Tarihi bir bahçede hiçbir onarım çalışması ve hepsinden öte, hiçbir yeniden inşa çalışması kazıdan çıkan her şeyin söz konusu bahçeyle benzer bahçelerle ilgili kayıtların bir araya getirilmesini gerektirecek böyle bir çalışmanın bilimsel olarak yürütüldüğünü garanti etmek için başlangıç araştırması tam olmadan üstlenilmemelidir. Uygulama çalışması başlamadan önce, bahsedilen araştırma temelinde bir proje hazırlanmalı ve ortaklaşa bir sorgulama ve onay için bir uzmanlar grubuna iletilmelidir.

Madde 16

Onarım çalışması, ilgilenilen bahçenin evriminin başarılı aşamalarına saygı duymalıdır. Prensip, bir bahçenin belli kısımlarını etkileyen zarar veya yıkım derecesinin ayakta kalan veya itham edilemez belge kanıtı izleri temelinde yeniden inşa edilme kararı verildiği istisnai durumlar haricinde hiçbir dönem diğerinden önce gelmemelidir. Bu gibi yeniden inşa çalışmaları, tasarımdaki anlamlarını ortaya çıkarmak amacıyla, kapsadığı binaya en yakın bahçe kısımları üzerinde daha özel olarak ele alınmalıdır.

Madde 17

Bir bahçenin tamamen kaybolmuş olması durumunda veya başarılı aşamaların tahmini kanıtlarından fazlası olmadığı durumda bir yeniden inşa, tarihi bir bahçede düşünülemez.

KULLANIM

Madde 18

Her tarihi bahçe görülmek ve gezilmek için tasarlanırken, ona erişim, boyutu ve savunmasızlığıyla sınırlandırılmalıdır, böylece fiziksel dokusu ve kültürel mesajı muhafaza edilebilir.

Madde 19

Doğası ve amacı gereği, tarihi bir bahçe insan iletişimine, sessizliğe ve doğanın fark edilmesine sebep olan barışçı bir mekândır. Günlük kullanımına dair bu kavram, bir şenliğe ev sahipliği yapacağı nadir fırsatlardaki rolüyle ters düşüyor olmalıdır. Böylelikle, bu şekildeki her şenliğin kendisinin, bahçenin görsel etkisini saptırmak veya ona zarar vermek yerine artırmak için hizmet edebileceği amacıyla bir tarihi bahçenin böyle fırsatlara yönelik kullanımı açıkça tanımlanmalıdır.

Madde 20

Tarihi bahçeler günlük bir olay olarak sessiz oyunlar için uygun olurken, aktif veya canlı oyunlar ve sporlar için uygun ayrı alanlar da tarihi bahçeye bitişik olarak düzenlenmelidir. Böylece kamu ihtiyaçları, bahçe ve manzaraların korunmasına önyargı olmadan bu bakımdan memnun edilebilir.

Madde 21

Sürdürme ve koruma çalışması, mevsimle tespit edilen zamanlama ve bahçenin gerçekliğini restore etmeye hizmet eden kısa operasyonlar her zaman kamu kullanım gereklerinden önce gelmelidir. Tarihi bahçelere ziyaretler için bütün düzenlemeler, mekânın ruhunun muhafaza edilmesini sağlayan düzenlemelere konu edilmelidir.

Madde 22

Bir bahçede duvarlar varsa, duvarları onun atmosferinde değişikliğe yol açmakla ve muhafaza edilmesini etkilemekle sorumlu bütün olası sonuçlarının esaslı bir sorgulanması olmadan ortadan kaldırılamaz.

YASAL VE İDARİ KORUMA

Madde 23

Nitelikli uzmanların tavsiyesi üzerine, tarihi bahçelerin tanımlanması, listelenmesi ve korunması için uygun yasal ve idari önlemleri almak, sorumlu yetkililerin görevidir. Bu bahçelerin muhafaza edilmesi toprak kullanım planları çerçevesi dâhilinde sağlanmalı ve bu şart bölgesel ve yerel planlamayla bağlantılı belgelerde tam olarak vurgulanmalıdır. Yine nitelikli uzmanların tavsiyesiyle, tarihi bahçelerin sürdürülmesi, korunması ve onarımı ve gerektiğinde yeniden inşasını kolaylaştıracak finansal önlemleri almak da yetkili otoritelerin görevidir.

Madde 24

Tarihi bahçe, doğası gereği ayakta kalması eğitilmiş uzmanlar tarafından yoğun, devamlı bakım gerektiren babadan kalma özelliklerden birisidir. Bu nedenle tarihçi, mimar, çevre düzenleme mimarı, bahçıvan veya bitki bilimcilerden hangisi olursa olsun bu kişilerin eğitimi için uygun tedarik sağlanmalıdır. Sürdürme ve onarım için gerekli tesis değişikliklerinin düzenli yayılmasını sağlamak için de dikkat harcanmalıdır.

Madde 25

Ata mirasının bir parçası olarak gerçek değerlerini vurgulama ve onlara dair bilgi ve takdirin iyileştirilmesini sağlama kapasitesindeki her aktivite türüyle tarihi bahçelere ilgi harekete geçirilmelidir: bilimsel araştırma teşviki; bilginin uluslar arası değişimi ve dolaşımı; genel kamu için tasarlanan çalışmalar dâhil olmak üzere yayınlar; uygun kontrol altında kamu erişiminin cesaretlendirilmesi ve doğa ile tarihi miras açısından duyulan ihtiyacın farkındalığını geliştirmek için medyanın kullanılması: Tarihi bahçelerin en çarpıcı olanının Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmesi için öneri getirilmelidir.

Nota Bene

Yukarıdaki tavsiyeler dünyadaki bütün tarihi bahçelere uygulanabilir.
Belirli bahçe türlerine uygulanabilir ilave ifadeler, sözü edilen türlerin kısa açıklamalarıyla mevcut Tüzük'e daha sonra ilave edilebilir.

Öğrenci Çevirmen: Şelale Dalyan

Öğrenci Proje Asistanı: Yaşar Serkal Yıldırım